

fordi det spiller en Rolle ogsaa i anden Henseende i denne Sag, nemlig Holland.

Med andre Ord, dette „man“, paa hvis Skøn altsaa den hele Systemsændring skal bygges op, er intet mindre end en gammel god Bekendt i dansk Lovgivningshistorie: den departementale Upersonligheds Genius. I despotiske Stater regerer det store „vi“ — i Danmark hersker lige saa uindskrænket det store „man“ — Bøjgen, vi alle maa udenom, Bøjgen, hvis Ord er Lov — eller gerne ønskes gjort dertil.

Jeg kan da med min bedste Villie ikke se andet end, at man med denne Systemændring er betænkelig nær inde paa det Principrytteri, som den højtærede Stats- og Finansminister selv har advaret mod. Bemærkningerne anfører ganske vist, at Værditoldsystemet ogsaa i beskatningsmæssig Henseende har den Fordel, at Beskyttelsen bliver jævn og automatisk følgende Prisniveauet, medens Vægttoldsystemet som bekendt her har haft sin store Brist, som man dog i næsten alle andre Lande med Vægttoldsystem har sat sig ud over ved almindelige Multiplikationer, der indeholdes i det tekniske Begreb: à jour-Føring. Ikke des mindre skulde dette altsaa være Hovedargumentet for Systemet, i alt Fald set fra Erhvervenes Synspunkt, men dette falder jo rigtignok ynkeligt sammen, naar man samtidig forsættelig forringer denne Beskyttelse, saaledes som Tilfældet er, og som Bemærkningerne jo ogsaa meget stærkt understreger. De producerende Byerhverv, som er særlig interesserede i dette Lovforslag, synes da i Sandhed at have ringe Grund til Glæde, og for dem maa det vel nærmest virke som bitter Ironi at stifte Bekendtskab med Bemærkningernes Fremdragen af Værditoldsystemets anden saakaldte Fordel, nemlig at det gør Statskassens Indtægt af Tolden større i Tider, hvor Priserne ligger højt, og omvendt mindre i Tider med faldende Prisniveau. Nu ved jeg ikke, om Statskassen just har særlig god Raad til i nedadgaaende Tider at miste Indtægter — jeg synes, man i Øjeblikket skulde være varsom med at tale derom —, men for Produktionen ligger Forholdene i alt Fald lige omvendt: den kan bedre taale mindre Beskyttelse, naar Tiderne gaar op, man har sandelig til Gengæld baade større Brug for og, som jeg synes, større Krav paa forøget Værn, naar Nedgangstiderne kommer og Tabene skal tages. Man behøver ikke at spilde mange Ord herpaa. Kaster man et Blik ud over vort Samfund, med finansielt Sammenbrud og uhyre Arbejdsløshed, fore-

kommer det mig, at man har det bedste Bevis for, hvad jeg her siger.

For dem, der som jeg haaber paa Forhandlingsmuligheder paa rent sagligt Grundlag, ogsaa paa dette Omraade, maa det imidlertid tjene til Beroligelse, at Toldlovsforslaget i sine Enkeltheder ingenlunde heller er fanatisk overfor Vægttoldsatsernes Udryddelse. Saaledes er Vægttoldsatserne overalt, hvor der er Tale om indenlandsk Beskatning af den paagældende Vare, bibeholdt, f. Eks. overfor Spiritus, Sukker og Tobak. Med andre Ord, hvor Staten selv er Part i Sagen, synes man ikke at nære den samme ubetingede Tillid til Værditoldsystemets Fordele og dets Praktisering, som hvor det alene angaar Erhvervslivet. Jeg skal i Forbigaaende bemærke, at ogsaa Vægttoldens Bevarelse for Varer som Ost, Humle, Cikorierødder og lignende mere agrariske Produkter virker fremmende for mine nævnte Forhaabninger. Om Ostetolden hedder det endda, at den oprøtholdes af „finansielle“ Hensyn. Jeg haaber, at der er andre Satser, der maa vise sig værdige til at faa samme Skæbne.

Værditoldsystemet turde da ikke være saa afgjort ideelt, som man nu gerne vil gøre det til. Navnlig ikke da der jo er kommet et helt nyt Moment ind i vor Økonomi og Konkurrenceevne, nemlig Valutamomentet, hvis Virkninger jeg vist heller ikke behøver at opholde mig særlig ved. Man tør desværre gaa ud fra, at vi i alt Fald i en overskuelig Fremtid ikke vil slippe for de svingende og forskellige Valutaers uberegnelige Indflydelse paa vort Erhvervsliv. Jeg har for kun kort Tid siden tilladt mig for dette høje Ting — det var ganske vist paa et mærkeligt Tidspunkt af Døgnet, Klokken var 4 om Morgenen, saa jeg tror ikke, jeg kunde paaregne almindelig Opmærksomhed — at fremsætte Ønsket om, at den Toldlov, vi nu skal gaa til, maatte kunne faa en Ventil, der paa en eller anden Maade tog Hensyn netop til dette uberegnelige Valutamoment. Ikke mindst Hensynet til de genvundne sønderjydske Landsdele gør det bydende nødvendigt at gøre sit yderste i saa Henseende. Her kan Værditoldsystemet byde baade godt og ondt. Det sidste, hvis det gennemføres strikt, thi i saa Tilfælde vil man indføre ligefrem Premiering af de i Forvejen eksportpremierede valuta-svage Lande. Herigennem rammes nemlig de valutastærkere Landes forholdsvist dyrere Varer, idet Tolden fordyrer dem yderligere, medens de billigere Varer fra de valuta-svage Lande ogsaa fortoldes billigere, altsaa kom-